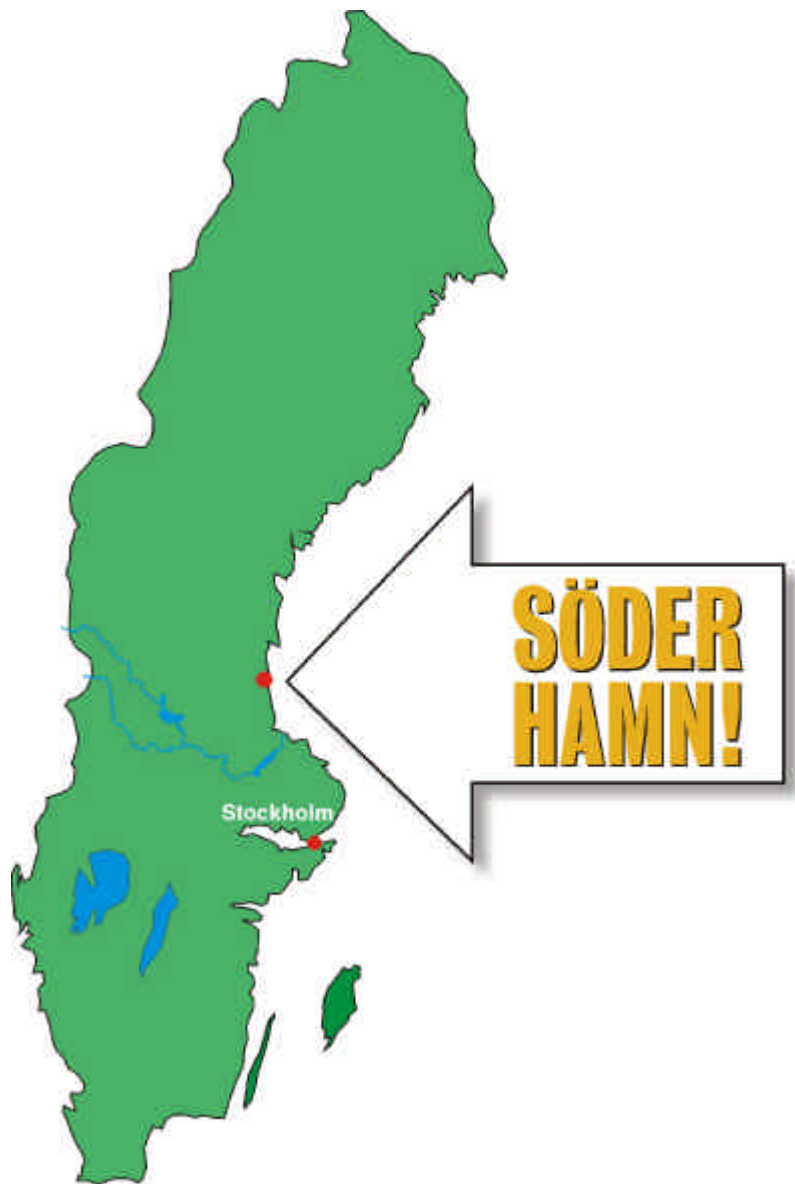

Klimatinvesteringsprogram 2005-2008

Söderhamns Kommun

Ansökan är framtagen och sammanställd av:

Arbetsgrupp

Margareta Örn-Liljedahl, samordnare, Bygg- och miljökontoret

Monica Niklasson, konsult, Miljöbyrån

Anders Tunong, energirådgivare, Bygg- och miljökontoret

Styrgrupp

Ingemar Olofsson, Ledningsstaben

Arne Bergqvist, Söderhamn Energi AB

Björn Lindqvist, Bygg- och miljökontoret

Illustrationer: Kenneth Englund, Hudiksvall

Innehåll

SAMRÅD	5
KOMMUNENS FÖRUTSÄTTNINGAR	5
Söderhamns kommun	5
Naturförhållanden	5
Befolkning	6
Bebyggelse	6
Näringslivsstruktur	6
Kommunens organisation	8
Kommunens miljöarbete	8
UTSLÄPPSKÄLLOR	12
Koldioxidutsläpp	12
Energiöversikt	13
Tillförd energi	14
Utsläpp av övriga växthusgaser	15
MÅL OCH STRATEGI FÖR ATT MINSKA KOLDIOXIDUTSLÄPPEN	15
Internationellt mål	15
Nationellt mål	15
Regionala mål	16
Lokala mål	16
Strategi	17
Förutsättningar att nå målen	17

HANDLINGSPROGRAM	17
Bidragsåtgärder	17
Övriga åtgärder	22
Samverkan	24
ALLMÄNHETENS ENGAGEMANG	24
MÄNS OCH KVINNORS DELAKTIGHET	24
UPPFÖLJNING, KVALITETSSÄKRING OCH UTVÄRDERING	24
FOLKBILDNINGS- OCH INFORMATIONSENSATSER	25
KUNSKAPS- OCH ERFARENHETSSPRIDNING	25
PROGRAMMETS SÄRSKILDA KVALITETER	25
REFERENSER	26
BILAGOR	26

KLIMATINVESTERINGSPROGRAM SÖDERHAMNS KOMMUN

Kommunens klimatinvesteringsprogram har arbetats fram under drygt ett år i samarbete med näringsliv, föreningar och organisationer i kommunen. Länsstyrelsen, landstinget, grannkommuner och länsövergripande organisationer har inspirerat, stimulerat och stöttat arbetet under vägen.

Samråd

Samråd har hållits med Länsstyrelsen Gävleborg vid två tillfällen 2004-03-24 och 2004-04-22.

Vid samråden diskuterades programmet och de olika åtgärderna. Länsstyrelsen ansåg att åtgärderna i programmet var intressanta och relevanta. Vid samråden bidrog länsstyrelsen med råd och synpunkter som väsentligt har förbättrat klimatinvesteringsprogrammet.

Kommunens förutsättningar

SÖDERHAMNS KOMMUN

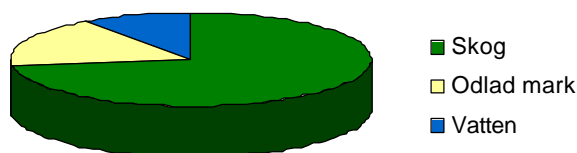
Söderhamn är en kustkommun i Hälsingland, men knappt 27.000 invånare, varav hälften bor i centralorten. Kommunen ligger mitt i Sverige och har goda kommunikationer. Här finns en fantastisk natur och närheten till havet ger rika möjligheter till ett varierat friluftsliv.

Fakta om Söderhamn

Landareal:	1062,2 km ²
Antal invånare:	26 956
Invånare/km ² :	25,7
Antal boende/bostad:	1,9
Medelålder:	43,6 år

NATURFÖRHÅLLANDEN

Söderhamn är en skogs- och kustkommun i södra Norrland. Kommunens yta består av 73 % skog, 17 % odlad mark och 10 % vatten.

Figur 1 Fördelning av markarealen i Söderhamns kommun

Kommunen täcks till största delen av skog, som huvudsakligen består av intensivt brukad produktionsskog. Trots det intensiva skogsbruket finns det fortfarande områden kvar med gammal naturskog. Jordbruket finns företrädesvis i dalgångar och i anslutning till de större insjöarna. På många gårdar är verksamheten kombinerad med skogsbruk. Odlingsmarkerna smälter väl in i kulturlandskapet och är i huvudsak småskaligt. Kusten präglas av en skärgård med ett stort antal småöar. I kommunen finns det många fina områden som har höga naturvärden och stor biologisk mångfald. En hel del av dessa områden finns beskrivna i Naturatlas <http://www.kartorna.nu/website/natur>

Det är angeläget att bevara de fina områden som finns kvar och att också planera för framtida bevarande och restaurering av naturvärden. Det gäller både skogsmark och jordbruksmark. För skogsmarkens del är det största problemet ett ensidigt skogsbruk. Vad gäller jordbruket så är den största risken att det avvecklas och att åkermarken skogsplanteras.

Den nuvarande utvecklingen inom jord- och skogsbruket är positiv. KRAV odling och den ekologiska odlingen i kommunen har ökat de senaste åren och Söderhamns ligger mycket bra till i förhållande till riksgenomsnittet. Miljöcertifiering av skogsbruket pågår för fullt och även här ligger kommunen lågt framme i förhållande till landet i övrigt. I Söderhamns kommun finns 15 gårdar som producerar enligt KRAV-reglerna. Andelen KRAV-godkänd åkermark är ca 6 % vilket är något högre än riksgenomsnittet. Andelen mark med miljöstöd för ekologisk odling uppgår till drygt 30 %. För riket som helhet var andelen åkermark med miljöstöd 16,6%.

BEFOLKNING

Befolkningen i kommunen har minskat under det senaste decenniet. Den 31 december 2003 bodde det 26 956 personer i Söderhamns kommun. Av dem var 13 521 kvinnor och 13 435 män. En prognos över folkmängden utveckling förutspar 25 193 invånare 2012.

Åldersfördelningen och den förväntade befolkningsutvecklingen kan utläsas av tabell 1 nedan.

Tabell 1 BEFOLKNINGSPROGNOS 2003 – 2012

År	Ålder						Summa
	0	1-5	6-15	16-24	25-64	65-w	
2003	211	1 163	3 462	2 292	14 040	5 788	26 956
2006	206	1 114	2 977	2 722	13 601	5 729	26 350
2009	205	1 049	2 548	3 083	12 918	5 946	25 749
2012	218	1 050	2 328	2 968	12 294	6 335	25 193

BEBYGGELSE

I Söderhamns kommun finns många valmöjligheter när det gäller boende. Här finns traditionella Hälsingegårdar, torp på landet, byar i odlingslandskapet, lägenheter i stan och hus i skärgårdsmiljö.

I snitt bor det knappt 2 personer i varje bostad vilket innebär att det finns ca 13 500 bostäder i kommunen. Efter de senaste årens utflyttning har det uppstått ett bostadsöverskott i kommunen och under de kommande tre åren ska 700 lägenheter rivas.

NÄRINGSLIVSSTRUKTUR

Söderhamns näringsliv har på senare år genomgått stora förändringar. Från att ha dominerats av stora företag och enheter inom framförallt skogsnäringen håller nu de mindre och medelstora företagens andel på att öka i betydelse. Något som på sikt bidrar till att skapa ett mer differentierat näringsliv. Ett nytt inslag i Söderhamns näringsliv är de många statliga verken. Skogindustrin och skogsindustrianknutna verkstadsföretag står

fortfarande för en betydande andel i kommunens näringsliv.

Tabell 2 ARBETSTILLFÄLLEN EFTER NÄRINGSGREN

Näringsgren	Kommun %	Riket %
Tillverkning, utvinning	19,9	18,2
Handel och kommunikation	16,1	18,5
Vård och omsorg	17,9	16,1
Finansiell verksamhet	9,4	13,4
Utbildning och forskning	10,9	11,0
Personliga kulturella tjänster	5,9	6,8
Byggindustri	8,5	5,8
Offentlig förvaltning mm	7,2	5,6
Övrig verksamhet	1,6	1,9
Jordbruk, skog, jakt, fiske	1,8	1,8
Energi, vatten, avfall	0,8	0,9

Tabell 3 STÖRRE ARBETSPLATSER I KOMMUNEN

Verksamhet	Arbetsplats	Antal anställda
Kommunal	Söderhamns kommun	2 300
Elektronik	Emerson Energy System	200
Massaindustri	Rottneros/Vallviks Bruk	160
Kemikalieindustri	Arizona Chemical	150
Verkstadsindustri	Söderhamn Eriksson	130
Statlig	PRV Varumärke	130
Sågverk	Stora Enso/Ala Sågverk	100
Transport	Josef Lindberg	70

UTBILDNING

Utbildningsnivån i Söderhamns kommun är låg i jämförelse med riket som helhet. 1998 bildades Centrum för Flexibelt Lärande (CFL) med målsättningen att ge företag och individer tillgång till utbildning och lärande. CFL är en operativ enhet för vuxenutbildning, eftergymnasial- och högskoleutbildning som skräddarsyr utbildningar utifrån företags och enskilda personers behov. Man arbetar också för att stärka samarbetet mellan kommunen, högskolor och universitet för att säkerställa kompetensförsörjningen i kommunen. På CFL finns också möjligheten att via distansutbildning delta i universitets- och högskolekurser. I samarbete med Arbetslivsinstitutet har en forskningsenhet inrättats med fokus på bl.a. lärande, nätverk, lokal och regional utveckling.

KOMMUNIKATIONER

Söderhamn har goda kommunikationer och ligger vid kusten mitt i Sverige - 8 mil norr om Gävle och 14 mil söder om Sundsvall. Kommunen ligger också mitt i länet med orter som Gävle, Bollnäs och Hudiksvall på bekvämt pendlingsavstånd. Det centrala läget och de goda förbindelserna, E4 och järnvägen med snabbtåget X2000, gör att många människor dagligen reser till och från Söderhamn för arbete och studier.

Sjöfarten är också betydande. I kommunen finns Norrlands djupaste isfria hamn, Orrskär. Totalt finns sex hamnar och varje år lossar och lastar ca 400 fartyg från världens alla hörn vid någon av dessa hamnar. Helsing Airport ligger fyra kilometer söder om Söderhamns centrum.

Flygplatsen är en del av f.d. flygflottiljen F 15. Flygplatsen drivs som en kommunal flygplats. Landningsbanan medger trafik fullt ut med mindre passagerar- och transportflygplan. Även större flygplan kan med dispens trafikera flygplatsen.

KOMMUNENS ORGANISATION

Den kommunala verksamheten bedrivs i förvaltnings- och bolagsform. Kommunkoncernen har ca 2 300 anställda och en omslutning på ca 1 260 miljoner kronor. Den kommunala verksamheten har en organisation med dels förtroendevalda i olika organ, dels anställda inom olika förvaltningar.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Kommunfullmäktige har 51 ordinarie ledamöter och är kommunens högsta beslutande organ. Fullmäktige fastställer mål och riktlinjer för kommunens verksamhet.

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen är beredningsorgan för fullmäktige och har till huvuduppgift är att leda och samordna kommunens angelägenheter och nämndernas verksamhet.

NÄMNDER, STYRELSER OCH FÖRVALTNINGAR

Det finns idag 9 nämnder och en styrelse i kommunen - de flesta med en egen förvaltning, som sköter den dagliga verksamheten. Söderhamn har en "traditionell" sektorsindeldad nämndstruktur.

KOMMUNENS MILJÖARBETE

VISIONSARBETE

Söderhamns kommun och näringsliv har i samarbete bedrivit ett visionsarbete med hållbar utveckling som en hörnsten i omvandlingsprocessen sedan nedläggningen av flygflottiljen F 15 (se SOU 1998:89).

Den 22 december 1997 antog kommunfullmäktige i full politisk enighet **Vision 2005** - en värdeplattform för kommunens långsiktiga utveckling. Vision 2005 är uppbyggd kring fem huvudlinjer: Söderhamn i fokus, lärande, tillväxt, samhällsservice och ekokommun.

Arbetet med att förverkliga handlingsplanen har bedrivits aktivt sedan den antogs men nu fasas den ut eftersom kommunen har inlett ett nytt visions- och strategiarbete - **Vision 2012!**

Målsättningen med visionsarbetet är att skapa en långsiktig hållbar utveckling och tillväxt i Söderhamn. Detta med syfte att göra Söderhamn till en ännu bättre plats att leva, bo och verka i. Ambitionen med det nya visionsarbetet är att återigen engagera ett stort antal kommuninnevånare i arbetet med att ta fram förslag till åtgärder och aktiviteter som kan främja utvecklingen i kommunen.

EKO-KOMMUN

Söderhamns kommun blev medlem i föreningen Sveriges Ekokommuner hösten 1997. Föreningen bildades 1995 och i dagsläget finns det 61 Ekokommuner i landet. Det centrala med att vara ekokommun är att kommunfullmäktige eller kommunstyrelse har fattat beslut om att kommunen ska arbeta för en uthållig utveckling. Inom föreningen utbyter både politiker och tjänstemän erfarenheter och lär av varandras goda exempel. Sveriges Ekokommuner redovisar årligen nyckeltal för att följa upp att utvecklingen i

medlemskommunerna går åt "rätt" håll, dvs mot en hållbar utveckling. I år delar Söderhamn och Hudiksvall på värdskapet för Sveriges Ekokommuners årsmöte.

EKOKOMMUNRÅD

För att förbättra miljöarbetet i kommunen har ett ekokommunråd inrättats. Ekokommunrådets uppgift är att stödja kommunstyrelsen i strategiska miljö- och planeringsfrågor samt skapa ett forum för utbyte mellan olika aktörer och ansvarsnivåer inom miljöarbetet.

MILJÖPOLICY

Kommunens miljöarbete skall syfta till en effektiv användning av energi och råvaror, ett hållbart utnyttjande av förnybara resurser samt minimering av skadliga miljöeffekter. Kretsloppslösningar skall eftersträvas.

Miljöarbete är all verksamhet som har betydelse för kommunmedborgarnas hälsa och ekosystemets funktion. Miljöarbetet ska prioriteras som en av de strategiskt viktigaste frågorna inom kommunen och varje verksamhetsområde skall ta sitt ansvar för miljöfrågorna.

Riktlinjer, program och rutiner skall miljöanpassas och integreras som en naturlig del av den politiska styrningen av de kommunala verksamhetsområdena.

Kommunens miljöarbete skall kontinuerligt förbättras med hänsyn till teknisk och kunskapsmässig utveckling och naturens och folkhälsans behov.

Kommunen ska ta sitt ansvar för att såväl lokala, nationella och internationella miljömål uppfylls.

Den verksamhet som kommunen bedriver skall utvecklas så att den medför minimal negativ påverkan på miljön och utnyttjar energi- och naturresurser på ett effektivt sätt.

Kommunen skall, genom information, rådgivning och utbildning befrämja miljömässigt positiva beteenden och livsstilar hos allmänheten. Av särskild vikt är att uppmuntra sådana hos ungdomar och uppväxande generationer.

Vid inköp och upphandling skall miljöfrågorna särskilt beaktas.

Kommunen skall verka för att entreprenörer och leverantörer följer kommunens principer

Innan ny verksamhet, som inverkar på miljön, påbörjas eller gammal avslutas, skall miljökonsekvenserna bedömas.

Kommunen skall medverka till att sprida miljöanpassad teknik och miljömedvetet handlande till såväl näringsliv, offentlig sektor som allmänheten.

Kommunen skall medverka till att utveckla strategier, program, utbildning och samarbetsformer inom näringsliv, offentlig sektor och ideella organisationer för att stärka miljömedvetandet och skydda miljön.

MILJÖSTRATEGI

Kommunens miljöstrategi antogs i oktober 1997. Miljöstrategin bygger på kretsloppsprincipen och dess fyra systemvillkor, med ekologiskt uthållig utveckling som långsiktigt mål. Med den samlade kunskapen om miljösituationen i Söderhamns kommun som grund, har kommuninnevånare tillsammans med myndigheter, organisationer, företag, föreningar och politiker deltagit i processarbetet. I handlingsplanen identifieras hot, möjligheter och prioriterade områden.

ÖVERSIKTSPLAN

Ett arbete har inletts för att omarbete kommunens översiktsplan. Översiktsplaneringen har genom lagändringar och internationella åtaganden fått en vidgad uppgift att förvalta och utveckla natur- och kulturlandskapet och den byggda miljön så att miljöproblem förebyggs och hushållning med mark, vatten, energi och råvaror främjas. Översiktsplanearbetets nya inriktning kan sammanfattas i fem punkter.

Översiktsplanen skall:

främja en hållbar utveckling

verka för en hushållande bebyggelsestruktur

slå vakt om gröna värden

bidra till att kretsloppsteknik införs

skydda vatten som resurs

MILJÖMÅL

Med utgångspunkt från de nationella miljömålen har lokala miljömål utarbetats. De lokala miljömålen samspelar med översiktsplanen och kommer att processas som en del av denna. I översiktsplanen finns dessutom många inriktningsmål som har betydelse för hur kommunen ska ställa sig i aktuella miljöfrågor.

KLIMATSTRATEGI/ENERGIPLAN

Under 2003 har en Klimatstrategi/Energiplan utarbetats. Planen ger en lägesbeskrivning över kommunens energibalans, mål för energianvändningen, åtgärdsförslag och miljökonsekvensbeskrivningar. Energifrågorna är starkt kopplade till växthuseffekten och för att få en samlad syn på mängden utsläpp ingår också en redovisning av växthusgaserna i analysen. Kommunens klimatstrategi/energiplan tjänar som grund för kommunens klimatinvesteringsprogram som syftar till att minska utsläppen av växthusgaser.

MILJÖBOKSLUT

Söderhamns kommunfullmäktige har beslutat att ett årligt miljöbokslut ska göras för kommunen. Det ska utgöra ett komplement till kommunens ekonomiska bokslut och ge information om kommunens utveckling inom miljöområdet. Miljöbokslutet utgår från de nationella miljö kvalitetsmålen. För respektive miljömål redovisas det aktuella läget i kommunen. Nyckeltalen visar utvecklingen på miljöområdet i siffror. Av nyckeltalen kan man dels se var kommunen befinner sig i jämförelse med andra kommuner, dels hur miljösituationen förändras sig över tiden.

AGENDA 21

Trots att kommunen drabbats av nedläggningar och utflyttning har miljöarbetet prioriterats. Politiker och tjänstemän arbetar målmedvetet med miljöfrågorna och kommunen har beslutat om årliga miljöbokslut för sina förvaltningar och bolag.

För att driva på omställningen av Söderhamn till att bli ett ekologiskt samhälle beslutade fullmäktige hösten 1998 att delfinansiera projektet Gröna Huset. Gröna Huset var ett unikt och omfattande tvärvetenskapligt projekt för hållbar utveckling i Söderhamns kommun. I projektet samlades sju olika kompetenser för att utgöra en bas för samverkan mellan myndigheter, organisationer och allmänhet. Målet för gruppens verksamhet var att utveckla kunskaper, metoder och tekniker för att stödja en ekologiskt uthållig, ekonomiskt livskraftig och socialt attraktiv utveckling. Övriga finansörer av projektet var EU:s strukturfond (mål 5b), Näringsdepartementet (som en del i Söderhamns paketet), Skogsvårdsstyrelsen Dalarna-Gävleborg (projektägare) och Länsstyrelsen. Projektet var ett treårigt EU-projekt som startade i april 1999 och avslutades vid årsskiftet 2001/2002.

Nu pågår ett miljöarbete med tydligare fokus på kommunens egen verksamhet, där arbetet med miljöfrågor löpande genererar projekt som bidrar till ett ekologiskt hållbart samhälle. Kommunen är en av de viktigaste aktörerna i omställningsarbetet, både som den största arbetsgivaren och i egenskap av myndighet och organisation. Det avgörande för miljöarbetets framgång är dock att lokala aktörer deltar i arbetet genom att ta sitt ansvar och miljöanpassa sin verksamhet. Att motivera och entusiasmera kommuninnevånare och det lokala näringslivet är därför en viktig del i kommunens miljöarbete..

LOKALA INVESTERINGSPROGRAMMET

Våren 2002 blev kommunen beviljad statliga pengar för sitt miljöarbete genom det "Lokala investeringsprogrammet för ekologisk hållbarhet" (LIP). Under hösten 2002 startade arbetet med att anlägga Sveriges nordligaste våtmark för efterbehandling av avloppsvatten. Våtmarken skall fungera som ett extra reningssteg för avloppsvatten som renats i Granskärs reningsverk. Reningen kommer att ske i två dammsystem med totalt åtta dammar. Arbetet med anläggningen av våtmarken har fortskridit enligt planerna under 2003 och våtmarken invigs i maj 2004 av miljöministern.

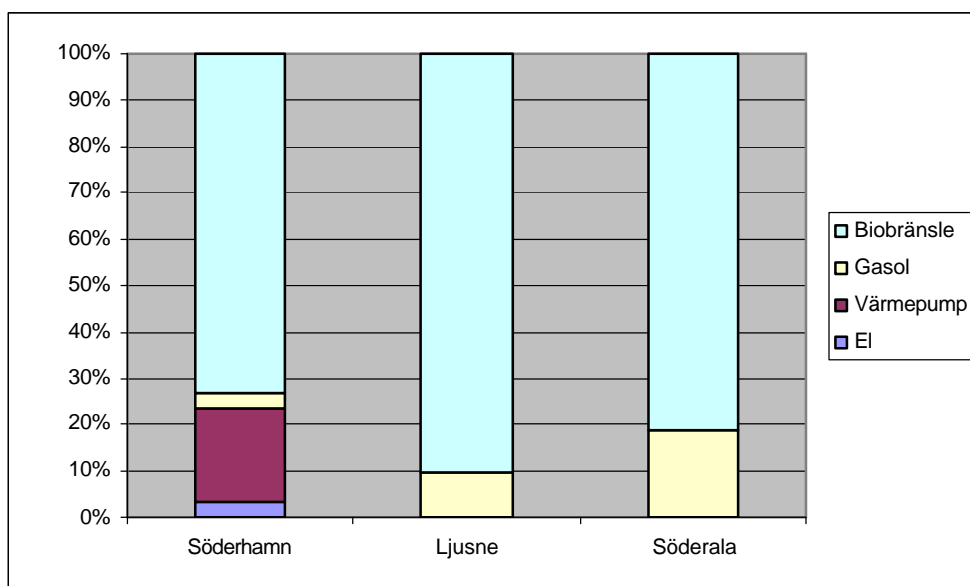
ENERGIRÅDGIVNING

Kommunen bedriver energirådgivning med information om energibesparande åtgärder, energieffektiv utrustning och konsumentvägledning. Syftet med energirådgivningen är dels att visa på metoder som

stimulerar användningen av förnyelsebara energikällor dels att informera om åtgärder som sänker energiförbrukningen hos hushåll, mindre företag och lokala organisationer.

FJÄRRVÄRME

Knappt hälften av kommunens totala bostadsbestånd är uppvärmt via fjärrvärmenätet. De flesta av dessa bostäder är i flerbostadshus, medan småhus ofta har andra uppvärmningslösningar. Konverteringar till fjärrvärme har stor betydelse ur miljösynpunkt eftersom konverteringen ofta innebär en övergång från oljeuppvärmning till en uppvärmning i huvudsak baserad på förnyelsebar energi. Söderhamn Energi AB förfogar över tre värmeverk inom fjärrvärmesystemet, Söderhamn, Ljusne och Söderala värmeverk. Energimixen i dessa under 2002 framgår av figuren nedan.

Figur 2 Energimix för fjärrvärmeverk vid Söderhamn Energi AB under 2002

1980 producerades fjärrvärmen uteslutande med olja. 1995 stod de fossila bränslena tillsammans för ca 35 % av den totala bränsleanvändningen och under 2002 producerades fjärrvärmen med endast 4,8 % fossila bränslen, 4,1 % el, 17,3 % värmepump och 73,8 % biobränslen. Under samma tid har den totala produktionen av fjärrvärme ökat med ca 20 %. Fjärrvärmen produceras i pannor som drivs med olja, gasol, el och biobränslen. På Granskär finns det också en värmepump som utnyttjar spillvärmens i avloppsvattnet från Granskärs reningsverk.

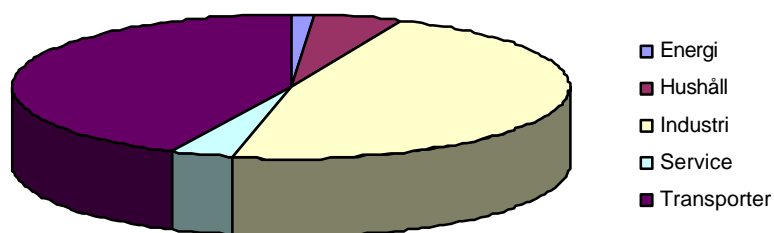
NÄRINGS LIV FÖR MILJÖN I SÖDERHAMN

Kommunen samarbetar med föreningen Näringsliv för Miljön. Förening har mer än 100 medlemmar som stödjer och stimulerar det interna miljöarbetet i företag, organisationer och myndigheter. Föreningen har funnits sedan 1998. Under åren har fungerande nätverk skapats och olika aktiviteter anordnas för medlemsföretagen. Seminarier och informationsmöten med aktuella miljöteman samt studiegrupper och studiebesök håller företagen uppdaterade i miljöfrågor

Utsläppskällor

KOLDIOXIDUTSLÄPP

För att få en uppfattning om storleken på utsläpp av växthusgaser samt vilka energislag och energimängder som används inom kommunen har en inventering gjorts inom de områden som betraktas som betydelsefulla. Figur 2 visar hur utsläppen av koldioxid fördelar sig på olika källor.

Figur 3 Koldioxidkällor i Söderhamns kommun 2001

I tabell fyra redovisas utsläpp av koldioxid per capita för 1990, 1995, 2000 och 2001. Mellan 1995 och 2001 har koldioxidutsläppen minskat trots en ökad energianvändning.

Tabell 4 KOLDIOXIDUTSLÄPP PER INVÅNARE I SÖDERHAMNS KOMMUN

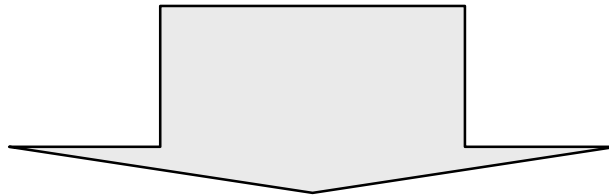
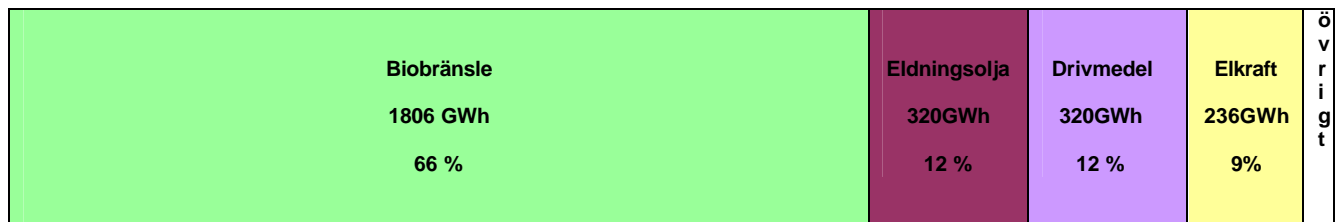
Variabler	År	1990	1995	2000	2001
Antal invånare		29 624	29 315	27 675	27 464
Energi (CO ₂ kg/inv)		226	739	105	94
Hushåll (CO ₂ kg/inv)		571	673	372	320
Industri (CO ₂ kg/inv)		1472	2344	3182	3002
Service (CO ₂ kg/inv)		130	260	219	225
Transporter (CO ₂ kg/inv)		2625	3441	2868	2757
Totalt		5 023	7 458	6 746	6 397
Totalt Gävleborgs län		6 084	6 229	5 618	5 206

ENERGIÖVERSIKT

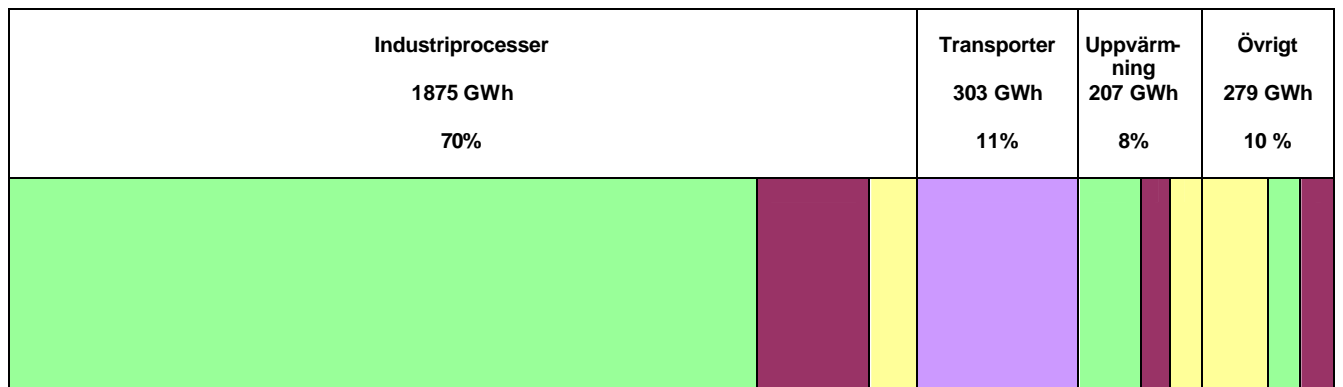
Enligt beräkningar baserad på statistik från SCB används 27 – 28 000 GWh per år i Söderhamns kommun omräknat till kWh per invånare motsvarar det närmare 95-100 000 kWh per person. Motsvarande siffra för hela riket är ca 55 000 kWh per person.

Under år 2000 fördelade sig tillförd och använd energi enligt figur 3 nedan. Överföringsförluster uppgick till 69 GWh.

Tillförd energi: 2 733 GWh

Använd energi: 2 664 GWh

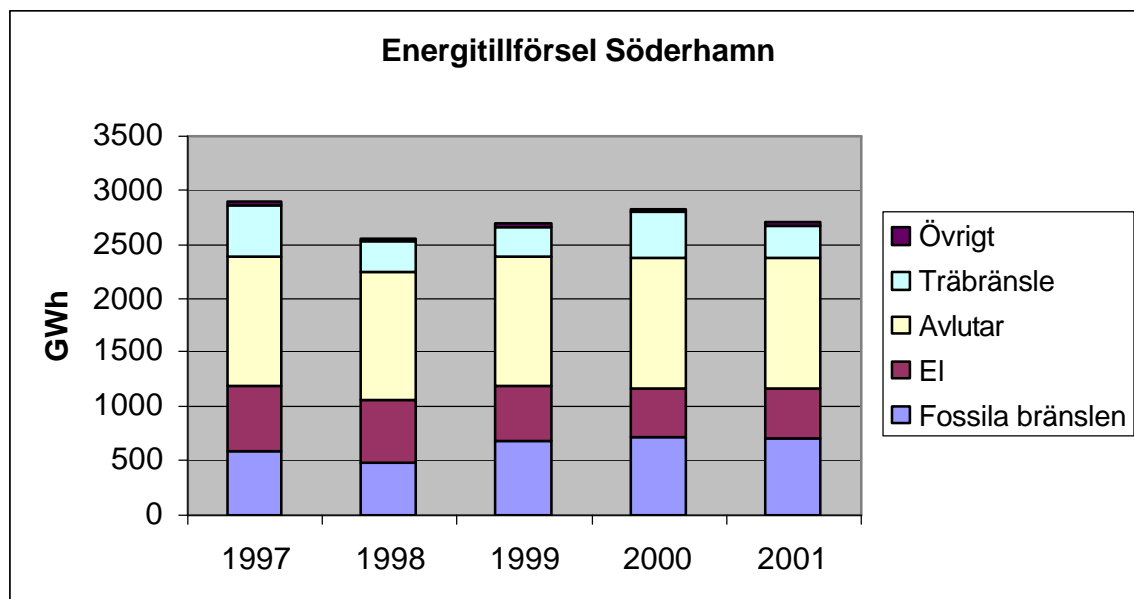
Figur 3 Tillförsel och användning av energi år 2000

TILLFÖRD ENERGI

En stor del av energin som används i kommunen består av avlutar som är en biprodukt vid pappersmassaproduktion. Avlutarna uppkommer vid massaproduktionen i Vallviks Bruk AB och används för energiproduktion i samma bolag.

Elkraftsleveranserna har mellan åren 1997 och 2001 minskat med 117 GWh och dess andel av tillförd energi har minskat från 20 till 17 %. Användningen av fossila bränslen har ökat med 102 GWh, en ökning från 21 till 26 %. Biobränslen har minskat med drygt 173 GWh, vilket innebär att andelen minskat från 58 % 1997 till 56 % år 2001.

Nedanstående figur visar hur den tillförda energin fördelade sig över år och mellan olika energislag.

Figur 5 Energitillförsel 1997- 2001

Industri

Industriernas andel av den energi som används i kommunen har under senare år utgjort ca 70 %. Koldioxidutsläppen från industrin utgör omkring 47 % av de totala utsläppen i kommunen. Vallviks Bruk AB ensam står för 57% av energianvändningen, men största delen av denna energi består av avlutar som uppkommer och används i företaget. Storförbrukare av elenergi är Ala Sågverk (84 GWh), Vallviks Bruk AB (57 GWh), Arizona Chemical (37 GWh) och Viking Malt AB (22 GWh). Eldningsolja brukas för mesabränning vid Vallvik (4920 m³) och vid Svenska Mineral (4606 m³) och stora förbrukare av bensin/diesel är Josef Lindberg i Sandarne AB (2032 m³), Vallvik (430 m³) och Söderhamn Stuveri & Hamn AB (135 m³). Totalt förbrukades ca 1900-2000 GWh energi årligen i olika industriprocesser.

Transporter

Transportsektorn svarar för 10 % av energianvändningen i kommunen och 43 % av koldioxidutsläppen. Under 2001 användes 292 GWh till transporter. I Söderhamn användes 10 634 KWh/invånare för transportarbete vilket är något högre än för länet (9 751 KWh/inv) eller riket som helhet (8 907 KWh/inv). I kommunen svarar vägtrafiken för den största delen av transportsektorns samlade energiförbrukning.

UTSLÄPP AV ÖVRIGA VÄXTHUSGASER

Samlad statistik för utsläpp av övriga växthusgaser saknas. För HFC, ofullständigt halogenerade fluorkarboner, finns data i bygg- och miljökontorets register. I tabellen nedan redovisas mängder av installerad, påfylld och omhändertagen HFC för 2000-2002.

Tabell 5 INSTALLERAD, PÅFYLLD OCH OMHÄNDERTAGEN HFC FÖR 2000-2002.

HFC (kg)	År		
	2000	2001	2002
Installerad mängd	9972	9521	10172
Påfylld mängd	302	286	1266
Omhändertagen mängd	28	30	1

Mål och strategi för att minska koldioxidutsläppen

INTERNATIONELLT MÅL

Enligt Riokonventionen 1992 ska halterna av växthusgaser i atmosfären stabiliseras på en nivå som förhindrar att mänsklig verksamhet påverkar klimatsystemet på ett farligt sätt.

Under 1997 beslutade 149 länder i Kyotoprotokollet att reducera sina utsläpp av växthusgaser med minst fem procent till 2008-2012 jämfört med 1990.

NATIONELLT MÅL

I april 1999 antog riksdagen 15 miljö kvalitetsmål. Ambitionen är att vi med hjälp av miljö kvalitetsmålen ska ha löst de stora miljöproblemen till nästa generation. Miljö kvalitetsmålet som berör utsläpp av växthusgaser och klimatpåverkan är "Begränsad klimatpåverkan" och bör vara uppnått år 2050.

BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

DELMÅL

Minskade utsläpp av växthusgaser (2008-2012)

De svenska utsläppen av växthusgaser ska som ett medelvärde för perioden 2008-2012 vara minst fyra procent lägre än utsläppen år 1990. Utsläppen ska räknas som koldioxidekvivalenter och omfattas av de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollet och IPCC:s definitioner. Delmålet ska uppnås utan kompensation för upptag i kolsänkor eller med flexibla mekanismer.

År 2050 bör utsläppen i Sverige sammanlagt vara lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år, för att därefter minska ytterligare."

REGIONALA MILJÖMÅL

Miljömålen för Gävleborgs län är beslutade av länsstyrelsen.

- 2010 skall utsläppen av koldioxid från den landbaserade transportsektorn understiga 830.000 ton per år, vilket motsvarar nivån år 1999.
- 2010 skall förbrukning av lättare eldningsolja i hushållspannor och mindre energianläggningar understiga 68.000 m³/år, vilket motsvarar en minskning med 40 % jämfört med år 1999.
- 2010 skall förbrukning av tyngre olja vid industrier och värmeverk understiga 110.000 m³/år, vilket motsvarar en minskning med 20 % jämfört med år 1999.

LOKALA MÅL

Söderhamns kommun har i sin klimatstrategi/energiplan en vision, sex övergripande mål och sju delmål för att minska energianvändning och klimatpåverkan

Vision:

”I Söderhamns kommun skall energisystemet vara säkert och långsiktigt hållbart, vilket innebär att energin används effektivt och utgår från förnyelsebara energikällor. Kommunens målsättning är att långsiktigt trygga energiförsörjningen för de som bor och verkar i kommunen samtidigt som man strävar efter att begränsa utsläpp av koldioxid från fossila bränslen.”

Övergripande mål:

- Förbrukning av fossila bränslen ska minska
- Resurssnålt boende ska stimuleras.
- Transportarbetet i samhället ska minimeras.
- Energitillagring ska i möjligaste mån ske lokalt.
- Kommuninnehavare, företag och intressenter ska hållas informerade i energifrågor.
- Kommunala förvaltningar och bolag ska fungera som inspirationskällor och föregångare inom energiarbetet.

Delmål:

Delmål för bostäder och service

- A.** Senast 2006 skall användningen av fossila bränslen för uppvärmning ha minskat med 20 % jämfört med 2001.
- B.** Senast 2006 skall andelen elvärme i byggnader ha minskat med 10 % jämfört med 2001.
- C.** Senast 2006 skall andelen elenergi för boende och service i Söderhamns kommun ha minskat med 10 % jämfört med 2001.

Delmål för transporter

- D.** Senast 2006 skall användningen av fossila bränslen för transporter ha minskat med 10 % jämfört med 2001.
- E.** GC-vägar, grönytor och gröna stråk i kommunen skall fram till 2006 öka med 20% jämfört med 2001.

Delmål för industri och energiproduktion

- F.** Produktion av bioenergi och annan förnybar energi i Söderhamns kommun ska fram till 2006 öka med 20% jämfört med 2001.

Klimatmål för Söderhamns kommun

Senast 2006 ska utsläppen av koldioxid ha minskat med minst 5% jämfört med 2001.

STRATEGI

Av nulägesanalysen framgår det att långt den största delen av koldioxidutsläppen i kommunen kommer från industri- och transportsektorn. I kommunens klimatstrategi är därför en stor del av åtgärderna inriktade på transportsektorn samt på information och stöd för industriernas energiplanering. Fjärrvärme är också ett viktigt område där det dels gäller att säkra användningen av förnyelsebara bränslen i fjärrvärmeproduktionen dels att öka andelen fjärrvärmeanslutningar.

FÖRUTSÄTTNINGAR ATT NÅ MÅLEN

I kommunen pågår ett brett arbete för att reducera koldioxidutsläppen från fossila bränslen. Effekten av åtgärderna i handlingsplanen skapar goda förutsättningar för nå målet på en fem procentig minskning av utsläppen under programtiden.

Handlingsprogram

Målet med åtgärdsprogrammet är att de totala utsläppen av växthusgaser ska minska med minst 5 % för perioden 2005-2008.

BIDRAGSÅTGÄRDER

Söderhamns kommun söker bidrag för nio åtgärder inom åtgärdsprogrammet

Minskade koldioxidutsläpp från transporter

1. Smart bilbokningssystem

Åtgärden innebär att man genom ett nytt bilbokningssystem möjliggör bokning av bil ur kommunens bilpool 24 timmar om dygnet. Bilbokningssystemet är webbaserat och nås via dator eller mobil med internetfunktion. Kommunen har idag bilpool med etanolbilar i fordonsparken. Det nya bilbokningssystemet kommer att öka tillgängligheten och det blir attraktivare att använda bilpoolsbilarna.

Via bilbokningssystemet finns också information om bilarna, som ger möjlighet att använda rätt bil för rätt tillfälle. Möjligheter kommer även att finnas för information, som underlättar samäkning.

Åtgärden ingår i kommunens bilpoolsprojekt där kommunala förvaltningar och bolag via ett frivilligt system ansluter sig till en central bilpool. Projektet innehåller också planer på att utöka bilpooler med fler etanolbilar och andra miljöbilar. Utbildning i sparsam körning kommer att erbjudas kommunanställda enligt det system som landstinget har arbetat fram.

Kostnad bokningssystem:	75 000
Sökt bidrag:	22 500
Projektägare:	Kommunstyrelsen
Samverkan:	Kommunala bolag och förvaltningar
Tidsplan:	2005-2006

2. Batteridrivet eltåg

Åtgärden innebär att man upprättar en tåglinje med batteridrivet eltåg mellan Resecentrum och centrala Söderhamn, en sträcka på 1,5 kilometer. Tåget kan även nyttjas till andra turer i centrum och till ett externt köpcentrum/E-center, 3 km ifrån stadskärnan.

Genom det batteridrivna eltåget som tar 28 passagerare per tur förväntas fram för allt biltrafiken att minska mellan resecentrum/köpcentrat och centrala stan. Centrum i Söderhamn får också en minskning av bilåkandet, vilket ger bättre luft i tätorten och minskad risk för olyckor för oskyddade trafikanter.

Linjen Resecentrum och Centrum i Söderhamn kommer att gå på en tidigare järnvägsviadukt, som i ordningsställs som körbar gång- och cykelväg.

Tåget är inte spårbundet, vilket ökar användningsområdet. Restiden den dryga km mellan Resecentrum och Centrum i Söderhamn beräknas till 10 min. 25 % av resande via Resecentrum beräknas ta den nya tåglinjen i stället för bil (egen eller taxi).

Inspirationen till det nya batteridrivna tåget har vi hämtat ifrån Malmö. Där tåget går i trafik i linjetrafik inom bostadsområdet Augustenborg.

Genom köpet av detta eltåg, som har ett mycket flexibelt i användningsområdet, gör kommunen även en insats i form av återbruk.

Totalkostnad 2 eltåg:	2 000 000
Sökt bidrag:	1 400 000
Projektagare:	Teknisk service
Samverkan:	Centrumgruppen (handlare i centrum), kommunstyrelsen, och X-trafik
Tidsplan:	2006-2007

3. Kommunala lånecyklar

Åtgärden innebär att man startar ett system för utlåning av cyklar vid Resecentrum och biblioteket.

Vid Resecentrums Turistbyrå kommer det att finnas tillgång till 100 cyklar för lån mot en pantavgift för återlämning till Turistbyrån, Biblioteket i Söderhamns centrum, eller vid stadscampingen. Genom systemet med kommunala lånecyklar räknar vi med att ett stort antal personer per dag avstår från bilåkande mellan Resecentrum och centrala Söderhamn i anslutning till vidare färd med tåg eller buss.

Vid utlåningen av cyklar kommer budskapet om klimatpåverkan och koldioxidminskning att spridas och klimatstrategiarbetet att marknadsföras.

Liknande system med lånecyklar har funnits i Gävle i flera år och vårt förslag är utformat med hjälp av Tekniska kontor i Gävle.

Totalkostnad:	720 000
Sökt bidrag:	360 000
Projektägare:	Kommunstyrelsen
Samverkan:	Söderhamns Turism, Biblioteket, Centrumgruppen och Studieförbundet
Tidsplan:	2005-2008

4. GC-väg på gammal järnvägsviadukt

Åtgärden innebär att en ny gång- och cykelväg byggs på den gamla järnvägsviadukten och banvallen, som går igenom centrum och ut till det nya Resecentrum 1,5 km utanför stadskärnan. GC-stråket längs den gamla sträckningen av järnvägsspåret kommer att knytas ihop med redan utbyggt GC-vägnät. Utbildningscentrat CFL (Centrum för Flexibelt Lärande) ligger utefter det gamla bangårdsområdet och köpcentrat E-center ligger ytterligare väster ut 1,5 km ifrån Resecentrum. Genom åtgärden ges möjligheter till att enkelt tas sig med cykel eller det nya batteridrivna eltåget mellan olika centra i Söderhamn vilket innebär att biltrafiken minskar och vinster görs både vad gäller hälsan och miljön.

Byggandet av en körbar gång- och cykelväg på den gamla järnvägsviadukten visar på ett positivt nyttjande och återbruk av en ur kulturmiljösynpunkt värdefull anläggning.

Totalkostnad:	3 000 000
Sökt bidrag:	1 500 000
Projektägare:	Teknisk service
Samverkan:	CFL, Centrumgruppen och Teknikparken
Tidsplan:	2005

Utbyte av diesel mot syntetisk diesel, åtgärd 5 och 6

Åtgärd 5 och 6 innebär att drivmedel i dieseldrivna fordon byts från konventionell diesel till syntetisk diesel, EcoPar eller BioPar.

EcoPar är en syntetisk diesel som framställs av naturgas och ger en minskning av koldioxidutsläpp på 10 - 20 %. Under 2005 kan man räkna med en inblandning av minst 10 % Biopar som är framställt av biogas och ger inget nettoutsläpp av koldioxid.

EcoPar har låg giftighet och ger betydligt mindre utsläpp av partiklar och kolväten än diesel Mk1. Även utsläppen av kväveoxider minskar. Svavelhalten är max 5 ppm (diesel Mk1 har max 10 ppm, bensin Mk1 har max 50 ppm och diesel Mk3 har max 350 ppm). Dessutom minskar koldioxidutsläppen eftersom naturgas innehåller mer energi och mindre kolatomer än motsvarande mängd råolja. I beräkningarna för minskade koldioxidutsläpp har vi räknat med en minskning på 28%.

EcoPar kan köras i vanliga dieselfordon utan att någon anpassning av motorerna behöver göras och det kan blandas med konventionell diesel. För närvarande är EcoPar ca 3,50 kronor dyrare än diesel Mk1, men med skattebefrielse blir merkostnaden ca 1 krona. I åtgärd 5 och 6 har merkostnaden beräknats till 3,50 kronor/liter.

5. Syntetisk diesel i sopbilar

Åtgärden avser ett byte från konventionell diesel till syntetisk diesel (EcoPar/Biopar) för fordonsparken vid Söderhamn Vatten och Renhållning AB. Bolaget bidrar årligen till koldioxidutsläppen i kommunen med omkring 390 ton eftersom bolaget förbrukar ca 150 000 liter diesel/år. Bränslet används i sopbilar, lastmaskiner och personbilar. Bytet till EcoPar/BioPar innebär en reduktion i koldioxidutsläppen med 28%. Bolaget har en tydlig miljöprofil med en nära förestående miljöcertifiering, och kan fungera som en katalysator för en övergång till alternativa bränslen inom hela kommunkoncernen.

Totalkostnad:	1 425 000
Merkostnad:	525 000
Sökt bidrag:	525 000
Projektägare:	Söderhamn Vatten och Renhållning AB
Samverkan:	FramTidsbränslen Sverige AB, Strandgatan 2, 852 31 Sundsvall
Tidsplan:	2005-2007

6. Syntetisk diesel i tankbilar

Åtgärden avser ett byte från konventionell diesel till syntetisk diesel (EcoPar/Biopar) för fordonsparken vid Josef Lindberg i Sandarne AB. Tanktransportföretaget Josef Lindberg i Sandarne AB är kommunens största enskilda förbrukare av diesel. Företaget använder 2 032 000 liter diesel per år och släpper ut 5 283 ton koldioxid. Vid ett byte till EcoPar beräknas utsläppen minska med 1 479 300 kg per år. Företaget har en tydlig miljöprofil kan fungera som en katalysator för en övergång till alternativa bränslen för andra Söderhamnsföretag.

Totalkostnad:	19 304 000
Merkostnad:	7 200 000
Sökt bidrag:	7 200 000
Projektägare:	Josef Lindberg i Sandarne AB
Samverkan:	FramTidsbränslen Sverige AB, Strandgatan 2, 852 31 Sundsvall
Tidsplan:	2005-2007

Utveckling av bibränsleanvändningen

7. Kraftvärme med bibränsle

Åtgärden syftar till att trygga fjärrvärme med bibränsle genom att bygga en ny kraftvärmeanläggning för våta bibränslen. Det innebär att man kommer att producera energi med oförädlade bibränslen istället för pellets. Dessutom kan man avveckla gasol-användningen och värmepumpen vilket innebär en riskminimering vad gäller gasol och läckage av HCF. Kraftvärmeanläggningen beräknas producera 40 GWh grön el per år. Bränsletransporterna kommer att öka men avstånden beräknas minska varför nettopåverkan på miljön med avseende på transporter bedöms bli oförändrad.

Fjärrvärmeproduktion i stor skala skapar efterfrågan på bränslen. Bygget av kraftvärmeanläggningen i Söderhamn innebär att pellets byts mot flis vilket möjliggör en mer optimerad användning av förädlade bibränsle.

Totalkostnad:	150 000 000
Sökt bidrag:	30 000 000
Projektägare:	Söderhamn Energi AB
Tidsplan:	2005-2006

8. Utbyggnad av fjärrvärme i villaområde

Åtgärden innebär en utbyggnad av fjärrvärmenätet till Fålnäs, ett villaområde med 51 villor som för närvarande värms upp av olja eller direktverkande el. Vid fullständig anslutning av villakollektivet uppgår miljövinsten till 299 139 kWh i minskad oljeanvändning och 804 106 kWh i minskad elanvändning.

Totalkostnad:	4 000 000
Sökt bidrag:	1 200 000
Projektägare:	Söderhamn Energi AB
Tidsplan:	2005

9. Biobränsle på Viking Malt AB

Åtgärden avser att ersätta el och olja med en pelletseldad hetvattenpanna vid Viking Malt AB i Söderhamn. Bolaget förbrukade 8 044 MWh elenergi och 22 583 MWh oljeenergi under 2003. Övergången till biobränsle skulle innebära att koldioxidutsläppen minskar med 6 122 ton per år.

Totalkostnad:	6 426 000
Sökt bidrag:	1 927 800
Projektägare:	Viking Malt AB
Tidsplan:	2006-2008

ÖVRIGA ÅTGÄRDER

Här presenteras övriga pågående och planerade åtgärder för att minska energianvändning och utsläpp av växthusgaser i Söderhamns kommun. Åtgärder ligger utanför bidragsansökan.

BOSTÄDER OCH SERVICE

1. Energieffektivisering i kommunala byggnader

Beskrivning: Åtgärder för energieffektivisering i kommunägda byggnader genomförs enligt en handlingsplan som baserar sig på energibesiktning, miljövärdering och ekonomiska övervägande. Övervakning och styrning av energiflöde sker via sensorer som är kopplade till ett avancerat datorprogram. Teknisk service ansvarar för genomförandet och informerar andra förvaltningar och bolag om energianvändning i deras lokaler.

2. Energieffektivisering i Faxeholmens byggnader

Beskrivning: En organisation liknande Teknisk service införs, en handlingsplan upprättas och genomförs. Kompetens och teknik kommer eventuellt att köpas in från Teknisk service.

3. Utfasning av fossila bränslen för uppvärmning i kommunägda byggnader.

Beskrivning: Tekniska serviceförvaltningen ges i uppdrag att ta fram objekt där det i framtiden är rimligt ekonomisk och ur miljösynpunkt att ersätta olja för uppvärmning. Projekt initieras och genomförs efterhand som det är ekonomiskt möjligt och miljömässigt motiverat.

4. Utfasning av el för uppvärmning i kommunägda byggnader.

Beskrivning: Tekniska serviceförvaltningen ges i uppdrag att ta fram objekt där det i framtiden är rimligt ekonomisk och ur miljösynpunkt att ersätta el för uppvärmning. Projekt initieras och genomförs efterhand som det är ekonomiskt möjligt och miljömässigt motiverat.

5. Utbyggnad av fjärrvärme i Söderhamns tätort

Beskrivning: Fjärrvärmerna i Söderhamns tätort byggs ut där det är miljömässigt och ekonomiskt fördelaktigt. I de nya område som inkluderas är det önskvärt att så många fastigheter som möjligt ansluter sig. Förtätningen av anslutningar, i villaområden, på det existerande nätet fortsätter enligt planerna.

6. Utbyggnad av fjärrvärme i Stugsund

Beskrivning: Den utbyggnad som påbörjats genomförs enligt planen. Ambitionen bör vara att om möjligt täcka större delen av del tätorten.

7. Närvärme

Beskrivning: Möjligheterna att bygga ut närvärmesystem i kommunens mindre tätorter utreds. Projekt initieras och genomförs om det är miljömässigt och ekonomiskt fördelaktigt och intresse finns hos fastighetsägare och energibolag. Tänkbara orter är Sandarne, Trönö och Marmaverken

TRANSPORTER

8. Införande av resepolicy i förvaltningar och bolag.

Beskrivning: En kommunal resepolicy har utarbetats under 2003. Policyn syftar till att minska resandet, minska användning av fossila bränslen och därmed minska miljöpåverkan. Resepolicyn bör implementeras under 2004.

9. Bilpool

Beskrivning: Förutsättningarna för en utökad kommunal bilpool utreds. Utvidgning av projektet som i dagsläget omfattas av Bygg- och Miljökontoret och Omvårdnadsförvaltningen genomförs efterhand som det är ekonomiskt möjligt. I en bilpool ökar nyttjandegraden av tjänstebilarna och därmed blir det också möjligt att skära ner på det totala antalet tjänstebilar.

10. Miljövänligare fordonsdrift

Beskrivning: Miljöklassade fordon ska användas i den kommunala verksamheten. De nya fordon som köps in ska vara bränslesnåla eller drivas med alternativa bränslen. Målet är att öka andelen fordon och arbetsmaskiner/redskap med effektiv avgasrening och hög bränsleeffektivitet.

11. Sparsam Körning

Beskrivning: Personalen ska utbildas i sparsam körning. Under 2004 startar man med den personal som dagligen kör i tjänsten och målet är att all personal ska genomgå utbildning. De flesta förare kan minska bränsleförbrukningen med omkring 10 procent genom att byta körstil och ha god framförhållning. Utbildning ger oftast ett bra resultat både ekonomiskt och miljömässigt och dessutom minskar olycksrisken.

12. Distansarbete

Beskrivning: Förutsättningarna för distansarbete inom kommunala förvaltningar och bolag utreds. Genom att erbjuda möjligheten att arbeta hemma, via dator och modem istället för att åka fram och tillbaka till arbetet kan man nå stora miljömässiga vinster i form av minskade transporter. Dessutom kan man få sidovinster som att lokalkostnader kan minska, effektiviteten öka och trivseln på arbetet kan öka genom att friare arbetsformer erbjuds.

13. Ökat kollektivresande

Beskrivning: Kommunstyrelsen ska verka för att en organisation skapas som ska utreda och komma med förslag på hur kollektivresandet kan öka. Erfarenheter från Kuxaprojektet i Ockelbo kan ge vägledning och inspiration.

14. Cykelvägar

Beskrivning: Antalet cykelvägar i kommunen ska öka i längd och antal för att underlätta valet av cykel som transportmedel. Snöröjning av cykelvägar ska prioriteras

15. Effektiva varutransporter

Beskrivning: Möjligheterna att effektivisera varutransporter utreds och åtgärder vidtas om möjligt. I första hand utreds kommunens egna varutransporter. Erfarenheter från projektet i Borlänge kan ge vägledning och inspiration.

INDUSTRI OCH ENERGIPRODUKTION

16. Energieffektivisering inom industrin (energiplan)

Beskrivning: Kommunen ska arbeta för att påskynda energieffektivisering i företag inom kommunen genom rådgivning och information. Kommunen kan (tillsammans med länsstyrelsen) erbjuda företagen handledning i upprättande av energiplan samt information och utbildningar i energifrågor.

17. Biogas i Trönö

Beskrivning: Intresse för att framställa biogas som fordonsbränsle har visats från flera håll. Möjligheten att bygga anläggningar för utvinning av biogas i kommunen utreds.

18. Vind- och solenergi samt biogas

Beskrivning: Förutsättningarna för vind- och solenergi samt biogasproduktion i kommunen utreds.

19. Grön el för kommunen

Beskrivning: Möjligheterna för kommunen och dess bolag att endast köpa el från förnybara energikällor (bra miljöval) undersöks och åtgärder föreslås.

INFORMATION

20. Energirådgivning

Beskrivning: Kommunens energirådgivare bistår allmänheten, småföretag och organisationer med information och tips om hur man sparar på energi och byter till förnyelsebara energisystem. I arbetet ingår också information kring energibesparing i fastigheter, effektivisering av transporter, samt energieffektivisering och konvertering inom industrin.

21. Marknadsföring av energiplanen

Beskrivning: En plan upprättas för att göra energiplanen känd för kommuninnevånare i allmänhet och anställda i den egna organisationen i synnerhet. Energiplanen är ett viktigt styrdokument i kommunens arbete och det är därför angeläget att energiplanens syfte, mål och delmål är allmänt kända och accepterade. I arbetet bör också ingå att informera om genomförda projekt.

ÖVRIGT

22. Lokala kommunala inköp

Beskrivning: Möjligheterna att energieffektivisera och miljöanpassa kommunala inköp genom att i möjligaste mån köpa tjänster och produkter lokalt utreds. Erfarenheter från projektet i Borlänge kan ge vägledning och inspiration.

23. Skolornas energiarbete

Beskrivning: Skolornas arbete med energifrågor uppmuntras. Solfångare, solceller och vindsnurror kan installeras i pedagogiskt syfte, företagssponsring är en möjlig finansiering.

24. Införande av miljömål i kommunala verksamheter

Beskrivning:: Det påbörjade arbetet med att införa miljömål i de kommunala förvaltningar och bolag fortsätter. I arbetet utgör energifrågorna en väsentlig del.

25. Marknadsföring av klimatstrategi/energiplan

Beskrivning: En plan upprättas för att göra kommunens klimatstrategi/energiplan känd för kommuninvevånare i allmänhet och anställda i den egna organisationen i synnerhet. Energiplanen är ett viktigt styrdokument i kommunens arbete och det är därför angeläget att energiplanens syfte, mål och delmål är allmänt kända och accepterade. I arbetet bör också ingå att informera om genomförda projekt.

SAMVERKAN

Processen med att ta fram klimatinvesteringsprogrammet har löpt parallellt med arbetet att ta fram kommunens klimatstrategi/energiplan. Genom hela processen har en bred bas eftersträvt och ambitionen har varit att engagera kommuninvevånare, näringsliv, föreningar, organisationer samt kommunens förvaltningar och bolag. Här listas de som varit remissinstanser eller på annat sätt särskilt bidragit till att föra processen framåt. En asterisk* indikerar att en samverkan i genomförandefasen är planerad.

Länsstyrelsen i Gävleborg*
Landstinget*
Kommunala förvaltningar*
Kommunala bolag*
Teknikparken*
Näringsliv för Miljön*
Arizona Chemicals
Vallviks Bruk AB
Josef Lindberg i Sandarne AB*
Viking Malt AB*
Rundvirke AB
Ala sågverk
Framtidsbränslen i Sverige AB*
Högskolan i Gävle*
Biblioteket*

Naturskyddsföreningen
Studieförbundet*
X-MaTS
Kretslopp Gävleborg
GDE-Net*
Föreningen Växhuset*
Ekokommunrådet*
Söderhamns Stuveri och Hamn AB
X-trafik*
Fortum AB
Ljusunns Kraft AB/Stora Kraft AB
Söderhamn Turism*
Centrumgruppen*
CFL*

Allmänhetens engagemang

Allmänheten har engagerats i arbetet med klimatstrategin genom föreningar och organisationer. Arbetet med kommunens klimatstrategi/energiplan presenterades på Miljökafeet i mars. Ortstidningarna har haft artiklar om KLIMP-ansökan och klimatstrategi/energiplan.

Mäns och kvinnors delaktighet

Under framtagningsprocessen har män och kvinnor varit delaktiga i samma omfattning och vi räknar med en jämn könsfördelning också i genomförandefasen. Klimatinvesteringsprogrammet förväntas inte ha några negativa effekter på jämställdheten

Uppföljning, kvalitetssäkring och utvärdering

Kommunen har för avsikt att bilda en arbetsgrupp som kommer att ansvara för projekten i klimatinvesteringsprogrammet och samordna insatserna med annat miljöarbete i kommunen. Arbetsgruppen kommer att hålla kontakten med bidragsmottagarna, ansvara för ett fortlöpande uppföljningsarbete, sammanställa årliga

ekonomiska rapporter, svara för kvalitetssäkring och informera om effekter av åtgärderna i projekten. Uppföljning och utvärdering kommer att göras i samarbete med en utvärderingsgrupp som utses i samråd mellan kommunledningen och projektägare.

Folkbildnings- och informationsinsatser

Folkbildning och information är en väsentlig beståndsdel i omställningsarbetet i Söderhamns kommun. Klimatinvesteringsprogrammet kan fungera både som vägvisare och som inspiration för kommunen och dess medborgare. I klimatinvesteringsprogrammet fokuseras på kunskapsutveckling, informations- och erfarenhetsspridning och bland annat planeras det studiecirkelar i samarbete med Studieförbundet och seminarier i samarbete med Näringsliv för miljön.

SÖDERHAMNSNYTT

Kommunen kommer att informera om klimatinvesteringsprogrammet på sin informationssida i tidningen Söderhamnsnytt. Söderhamnsnytt är en gratistidning. Tidningen delas ut till alla hushåll i kommunen och utkommer en gång i veckan.

WWW.SODERHAMN.SE

Fortlöpande information om klimatinvesteringsprogrammet kommer att läggas ut på kommunens hemsida.

Kunskaps- och erfarenhetsspridning

Information om kommunens klimatinvesteringsprogram kommer att finnas tillgänglig på kommunens hemsida. Alla projekt kommer att ha sin egen sida där man redovisar projektets framskridande och dess effekter på miljön. Riktad information om kunskaper och erfarenheter från de olika projekten kommer också att ske via organisationer som Näringsliv för miljön, GDE-net och Hålsingerådet. Högskolan i Gävle kommer att involveras i arbetet med kunskaps- och erfarenhetsspridning.

Programmets särskilda kvaliteter

Trots att Söderhamn drabbats av nedläggningar och utflyttning, har miljöarbetet i kommunen prioriterats. Sedan 1997 har kommunen utmärkt sig genom att satsa på hållbar utveckling och arbeta på bred front med miljöfrågorna. I denna process kommer klimatinvesteringsprogrammet att få en central roll. Klimatinvesteringsprogrammet har utarbetats i samverkan med aktörer från alla samhällets sektorer. Det ökar kommunens attraktionskraft och bygger vidare på det breda och mångformiga miljöarbete som pågår i kommunen. Programmet har också stark koppling till det regionala tillväxtavtalet som vill utveckla hållbarhetsperspektivet, stärka länets miljöprofil, verka för en allmän attitydförändring och använda miljöarbetet som en tillväxtfaktor. I klimatinvesteringsprogrammet fokuseras på de områden som orsakar de största koldioxidutsläppen i kommunen; transporter, industri och energiproduktion.

Referenser

Klimatstrategi/energiplan version 2004-04-15

Miljöbokslut 2003

Miljöbokslut 2002

Miljömål 2002-2010, Länsstyrelsen Gävleborg

Tillväxt Gävleborg 2004-2007, Länsstyrelsen Gävleborg

Nätreferenser

GDE-net <http://www.gde-net.se>

IEH <http://www.ieh.se/>

Länsstyrelsen Gävleborg <http://www.x.lst.se/VISInformWebsite/asp/fraExIndex.asp>

Naturvårdsverket <http://www.naturvardsverket.se>

Sveriges Ekokommuner <http://www.sekom.nu/frames.htm>

Statistiska centralbyrån <http://www.scb.se>

Svekom <http://www.svekom.se>

Söderhamn <http://www.soderhamn.se/Webred/WebRed.nsf>

Bilagor

Klimatinvesteringsprogram 2004

Klimatstrategi/energiplan version 2004-04-15

Miljöbokslut 2002

Miljöbokslut 2003

